

Vaan

Orgaan van de Bond van Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

- Openingswoord Bondsdag 2017 blz. 3
- Onder een vergrootglas blz. 11
- D.L. Wat dat met je doet blz. 13
- Foto-impressie Bondsdag 2017 blz. 20

Ds. J.H. Lammers

• Van de voorzitter

Nieuwe vereniging

Op Urk is een nieuwe mannenvereniging opgericht, in eerste instantie bedoeld voor jonge mannen. De naam van de vereniging is 'Uit de Bron'. Zestien leden hebben zich gemeld, maar verwacht wordt dat het aantal nog zal oplopen. Het is de bedoeling om met de bestaande vereniging samen te werken. We heten de vereniging welkom bij onze mannenbond en wensen de broeders Gods zegen toe bij het bestuderen van de Bijbel. We hopen dat er in den lande nog meer verenigingen worden opgericht, ook in plaatsen waar nog geen mannenvereniging is.

Jong en oud

Reeds nu melden we dat we als bestuur in Deo Volente het tweede kwartaal van het jaar 2018 in contact willen treden met de besturen van alle mannenverenigingen. De laatste keer dat we dat hebben gedaan was rond het jaar 2004, het jaar dat de Protestantse Kerk in Nederland ontstond. Het doel is nu om te spreken over de vraag wat we als jongere en oudere mannen van elkaar kunnen leren. U hoort in de komende tijd uiteraard hoe we ons dat concreet voorstellen.

Terugblik op bondsdag

We zien terug op de bondsdag die op zaterdag 28 oktober in Putten gehouden werd. Dankbaarheid is er dat we als vier bonden gezamenlijk mochten gedenken dat 500 jaar geleden de Reformatie begon. We werden bepaald bij de gaven van rechtvaardiging en heiliging. Wat Luther en Calvijn leerden, blijft actueel. Het was indrukwekkend om met meer dan 800 mannen Psalmen te zingen tot eer van God. We hebben iets van 'de gemeenschap der heiligen' mogen ervaren. De onderlinge verbondenheid is versterkt en smaakt naar meer.

• De kopij voor het december-nummer moet vóór 20 november bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

• in dit nummer

Van de voorzitter.....	2
Openingswoord Bondsdag 2017	3
Bijbelstudie o.t.....	5
Bijbelstudie n.t.....	9
'Onder een vergrootglas'	11
Dordtse Leerregels (hoofdstuk 1, 12-15)	13
Organisatienieuws	16
Boekbesprekingen	16
Overlijdensberichten.....	18
Terugblik Bondsdag 2017	
(telegram aan de Koning)	19
Foto-Impressie Bondsdag 2017	20

Adres administratie:

Hervormd Bonds bureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699
Email: bonds bureau@filternet.nl
Bankrek.nr. NL08RABO0377871559
t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Openingstijden Hervormd Bonds bureau:

Maandag t/m donderdag van 8.30-11.30 uur.
Vrijdag gesloten.

Heilzaam conservatisme

*Houd dat u hebt, opdat niemand uw kroon neemt
(Openbaring 3: 11b)*

Anstaande dinsdag is het precies 500 jaar geleden dat professor Maarten Luther 95 stellingen liet aanbrengen op de deur van de Slotkapel in zijn woonplaats Wittenberg. In die Latijnse spreuken stelde hij de door hem verfoeide handel in aflaten in zijn kerk aan de orde. Hij wilde op deze manier een theologisch debat uitlokken over deze in zijn ogen kwalijke zaak, maar het liep heel anders. Achteraf is 31 oktober 1517 het begin worden van een beweging in het kerkelijke en maatschappelijke leven van Europa, die zijn weerga niet kent en die doorgaat tot op vandaag.

Als mensen die zich van harte verbonden weten met deze reformatische traditie, mogen we vandaag in gezamenlijkheid gedenken wat de HEERE in de kerk van de Reformatie heeft gegeven. Kort samengevat komt het erop neer dat het Woord van God in de kerk van de Reformatie centraal kwam te staan en weer voluit en in de volkstaal verkondigd werd. Christus als het centrum van de Schrift kreeg een brede plaats in de prediking, de catechese en het pastoraat van de kerk én het geloof in Hem waardoor een zondaar rechtvaardig wordt voor God. Een vrucht van de Reformatie was ook dat de gemeente weer ging zingen en bovendien werd opgeroepen tot een heilig leven waarvoor ook concrete handvaten werden gegeven. God gaf veel in de dagen van de Reformatie en we mogen er nog steeds onze winst mee doen.

Er is dus echt wat te gedenken rond 31 oktober 2017. “k Zal gedenken hoe voor dezen ons de HEERE heeft gunst bewezen”, zongen we zojuist. Dat gedenken zullen we vandaag hebben te betrachten op een paar manieren. Het zal een gedenken zijn in dankbaarheid, verwondering, ootmoed en blijdschap.

In *dankbaarheid*, omdat de HEERE zoveel goede gaven aan Zijn kerk schonk in de tijd van de Reformatie. Hoe verworpen en verwelkt was ze geworden. Hoeveel misstanden waren er niet onder de geestelijkheid en het gewone volk wist ervan en leed eronder. Dat gewone volk kwijnde ook onder armoede, ernstige ziekten en andere maatschappelijke problemen. En in plaats bij de kerk mededogen te vinden, werd er vaak meedogenloos gepreekt over hel en verdoemenis en werd zo de laatste moed die mensen misschien nog hadden de grond in gestampt. Ze werden afhankelijk gehouden van het instituut kerk en ze wisten nooit of ze het goed deden en of het goed zou komen. Wat heeft God in die situatie een rijke zegen gegeven. We kunnen er alleen maar met grote dankbaarheid op terugzien.

Bij die dankbaarheid mag zich *verwondering* voegen. Zeker, het pure van de theologie van de reformatoren is de eeuwen door niet altijd zuiver bewaard gebleven. Er is veel aan geslibt, veel vanaf gevijld. Maar door de eeuwen heen heeft de HEERE ervoor gezorgd dat er

mensen bij Zijn Woord bleven leven en die hun geestelijk leven verklaard en vertolkt vonden in bijv. de *Heidelbergse Catechismus*. Het reformatorisch erfgoed is door de eeuwen heen een aangevochten erfgoed geweest en dat is zij nog. Ook vandaag staat zij weer op het spel, ook in onze gereformeerde gezindte, gezien de discussies over ambt en vrouw, schepping en evolutie, homoseksualiteit etc. En toch, ondanks alle pogingen om het zuivere water van de reformatorische leer te vermengen met wat anders, heeft de HEERE ervoor gezorgd dat de zuivere vertolking van Zijn Woord bewaard gebleven is tot op heden. Daarbij past een diepe verwondering.

We gedenken 500 jaar Reformatie vandaag ook met een diepe *verootmoediging*. We zijn hier als broeders en zusters bij elkaar die zich van harte verbonden weten aan het Woord van God en aan de gereformeerde belijdenisgeschriften. En toch behoren we tot minstens vier verschillende kerkverbanden en trekken we 's zondags en doordeweeks kerkelijk gescheiden op. En als we avondmaal vieren, is dat aan gescheiden avondmaalstafels. Dat brengt een stuk verdriet met zich mee op een dag als deze en dat maakt ons klein voor het aangezicht van de HEERE. We hebben elkaar in de kerk van de Reformatie helaas niet weten vast te houden. Jaren geleden waren we in Nederland al tien keer gereformeerd en intussen is het getal tien uitgegroeid tot een veelvoud. Wie zou niet wenen?

En toch is er vandaag ook *blijdschap*. Blijdschap dat we als leden van vier verschillende mannenbonden in gezamenlijkheid de Reformatie mogen gedenken. Toen het bestuur van de mannenbond van de Chr. Geref. Kerken aan de besturen van de andere bonden het voorstel deed om een gezamenlijke herden-

king van de Reformatie te houden, was er vanaf het begin een hartelijke bereidheid om dat te gaan doen. De voorbereidingen zijn in een zeer goede sfeer verlopen en het is echt een grote vreugde om elkaar vandaag op deze plaats te ontmoeten. Het is een zegen van de HEERE die we te midden van allerlei kerkelijke en maatschappelijke zorgen als een bijzonder geschenk uit Zijn hand mogen ontvangen.

We hopen vandaag in een tweetal lezingen stil te staan bij wat we de kern van de Reformatie kunnen noemen. Prof. dr. A. de Reuver zal ons inleiden in het onderwerp 'Luther en de rechtvaardiging' en dr. P.C. Hoek zal tot ons spreken over het onderwerp 'Calvijn en de heiliging'. Daarmee hebben we de kern van de theologie van de Reformatie te pakken en ik hoop dat wat we zullen horen heilzaam en zegenrijk voor ons allen zal zijn.

Veel heeft de HEERE aan de kerk van de Reformatie geschonken en veel heeft Hij aan de kerken die in die traditie willen staan gelaten. Waar komt het nu op aan? Op wat Christus in Openbaring 3:11b zegt. Hij zegt daar: 'Houd dat u hebt, opdat niemand uw kroon neemt'. Zeker, dat zijn allereerst woorden van Christus aan het adres van de voorganger en van de christelijke gemeente van Filadelfia. Tegelijk zijn het Zijn woorden aan het adres van de voorgangers en de kerken van alle eeuwen. Dus ook aan ons adres.

Wat moeten de gemeenteleden in Filadelfia vasthouden? In de brief aan hen geeft Christus allereerst aan wat ze van Hem ontvangen hebben. Hij heeft aan hen Zijn Woord gegeven en dat Woord hebben zij bewaard. Hij heeft ook gegeven dat Hij alles voor hen is geworden en daar schamen de gemeenteleden

zich allerm minst voor. Ja, ze mogen het Woord van de HEERE doorgeven aan de wereld om hen heen en dat brengt zegen met zich mee, want Christus geeft een geopende deur, zodat Joden en heidenen tot het geloof in Christus komen en toegevoegd worden aan Zijn gemeente. Dat is wat de gemeente door Gods genade mag hebben. En dáárvan zegt Christus: Houd dat u hebt! Houd Mijn Woord vast en leef daaruit. Belijd Mijn Naam in de gemeente en daarbuiten. Geef Mijn Woord door aan de wereld om u heen, opdat het ook daar tot zegen zal zijn. En dan maakt het niet uit hoe groot de gemeente is, want ook al hebt u kleine kracht, dat staat Mij niet in de weg om Mijn werk in Filadelfia te doen’.

Hier ging het om in de gemeente van Filadelfia. Hier ging het ook om in de kerk van de Reformatie. En hier zal het ook vandaag om gaan. Om dit heilzaam conservatisme. Laten ook wij houden wat we hebben, broeders en zusters. Laten wij dit vasthouden. Het Woord van God en de zuivere, duidelijke, concrete en eerlijke verkondiging ervan. Laat ook vandaag Christus centraal staan in de verkondiging en in de regering van de kerk. En laten we in een wereld die wankelt ten dode en verscheurd wordt door chaos, geweld en nood wijzen op die ene Naam onder de hemel door Wie we zalig moeten én ook heerlijk kunnen worden. Ook vandaag zal de verkondiging

van Christus, net zoals in de tijd van de Reformatie, tot zegen zijn.

En op die manier zal er een kroon wachten. Laten we uit onze handen glimpen wat wezenlijk is, dan zal de kroon ons ontnomen worden. Maar wie leeft bij de Schriften, schuilend achter het bloed van Christus, wacht een kroon. Paulus heeft het over die kroon, die krans in zijn tweede brief aan Timotheüs. Hij wist wat hem wachtte. En Wie hem wachtte. Hij keek uit naar de kroon der rechtvaardigheid die de Heere, de rechtvaardige Rechter aan hem geven zou in de dag van Zijn wederkomst. ‘Maar die kroon zal ik niet alleen krijgen’, schrijft Paulus aan Timotheüs. ‘Die kroon is er ook voor allen die Zijn verschijning hebben liefgehad’.

Zegt u het maar, geliefde broeders en zusters, hebt u de verschijning van Jezus Christus lief? Dan wacht er straks een kroon op u. Nee, dan wacht Christus Zelf op u om u die kroon uit genade te geven. En op weg daar naar toe zullen we bewaren wat Hij ons gaf.

Toen Calvijn op zijn sterfbed lag, zei Hij: ‘Het is mij genoeg dat ik in Christus leef en sterf, die de Zijnen in leven en sterven een gewin is’. Hij had Gods Woord mogen bewaren en de Naam van Christus niet verloochend. En hij zag uit naar de kroon der rechtvaardigheid. Zien wij daar ook naar uit? Amen.

Ds. W.P. Emaas

• *Bijbelstudie o.t.*

Job 3 vanaf vers 11-26

In de vorige Bijbelstudie kwam Job tot het vervloeken van zijn geboortedag. We hoorden zijn uitroep: “Was ik maar niet

geboren, niet verwekt!’ (vs. 1-9). In het nu te bespreken gedeelte volgen we Job in zijn bittere klacht en horen we zijn wens om in

het dodenrijk te zijn (v. 11-19). Ook deze aangrijpende woorden worden ons eerlijk vermeld.

Vers 11:

“Waarom ben ik niet van de baarmoeder af gestorven en heb ik de geest niet gegeven toen ik uit de buik naar buiten kwam?”.

Hier klinkt de eerste “waarom-vraag” uit de mond van Job. In de nu volgende verzen 11-15 beklaagt Job zich, omdat hij niet direkt na zijn geboorte de dood gevonden heeft.

Vers 12:

In dit vers gaat Job verder in op wat direkt na de geboorte gebeurde. Hij stelt de vraag waarom knieën hem hebben ontvangen en waarom borsten hem hebben gezoogd.

“Waarom zijn knieën mij tegemoetgekomen, en waarom waren er borsten, zodat ik kon zuigen?”. Pasgeboren kinderen werden bij de vader op de knieën gezet (vgl. Genesis 50: 23). Er ligt een cilmax in de hier drie genoemde momenten van het beginnende leven: eerst komt het kind ter wereld, vervolgens wordt het erkend door de vader (op de knieën genomen) en het kind wordt gevoed door de moederborst.

Vers 13:

Wanneer Job was gestorven en in het graf en in het dodenrijk was terechtgekomen, dan zou hij neerliggen en stil zijn: **“Want dan zou ik nu neerliggen en stil zijn; ik zou slapen, dan zou ik rust hebben”.** Duidelijk is dat Job hier doelt op de rust van het graf.

Vers 14:

Wanneer Job in het graf zou gelegen hebben, dan zou zijn plaats geweest zijn bij koningen en raadsheren van de wereld. Tijdens hun

leven hadden deze mensen zoveel macht dat ze tot ruïnes vervallen steden konden laten herbouwen **“met de koningen en raadsheren van de aarde, die voor zichzelf puinhopen opbouwden”.** Bekend is dat oosterse vorsten er eer in stelden om verwoeste steden te herbouwen. De bedoeling van dit vers is: Job wenst hun lotgenoot te zijn nu zij rusten in het graf. Deze gedachte wordt vervolgd in vers 15:

Vers 15:

“of met de vorsten die goud hadden, die hun huizen met zilver vulden”. Hiermee geeft Job dus aan dat hij dan in het graf had kunnen liggen bij vorsten die tijdens hun leven goud bezaten en hun huizen vulden met zilver. De dood is de grote gelijkmaker. De arm geworden Job zou in het graf hebben gelegen in het gezelschap van koningen en raadsheren. Ook hun rijkdom was niet blijvend. Met de voorbeelden uit vers 14 en 15 laat Job zien dat in het dodenrijk voornaamheid geen rol meer speelt. Daar is immers de berooide gelijk aan de rijke.

Vers 16:

In dit vers gaat Job terug naar de wens uit vers 11. Hij wenste wel gestorven te zijn voordat hij het levenslicht zag. **“Of ik zou er, als een verborgen misgeboorte, niet zijn; als de kleine kinderen die het licht niet gezien hebben”.**

Vers 17:

In de verzen 17-19 geeft Job een nadere omschrijving van de situatie in de dood en het dodenrijk. **“Daar houden de goddelozen op met woelen, en zij van wie de kracht is uitgeput, rusten daar uit”.** Het woordje “daar” doelt op het graf, dat als één met de onder-

wereld wordt gedacht. In die plaats komt alle onrust tot rust, zowel die van verdrukken als van verdrukten. In deze plaats stoppen de boosdoeners met het beramen van boosaardige plannen (“houden op met woelen”). Vervolgens vinden degenen die uitgeput zijn, daar rust. In dit vers worden dus twee groepen tegenover elkaar geplaatst: de kwellers en de gekwelden.

Vers 18:

In dit vers zegt Job dat in het dodenrijk alle gevangenen en dwangarbeiders zorgeloos zijn. De stem van de slavendrijver wordt daar niet meer gehoord. De dwangarbeiders worden nu door hun opzichters met rust gelaten. **“Gevangenen hebben daar met elkaar rust; zij horen de stem van de slavendrijver niet”.**

Vers 19:

In het dodenrijk zijn klein en groot gelijk “en de slaaf is er vrij van zijn heer”. Job wil zeggen: de rust van het graf heft alle tegenstellingen op en maakt allen aan elkaar gelijk: klein en groot, heer en slaaf.

Derde gedeelte van Jobs klacht (vers 20-26) de klacht over een moeizaam leven.

Vers 20:

Hier klinkt opnieuw Jobs waaromvraag: Job stelt de vraag waarom (“lamma”, zie ook vs. 11). Waarom geeft God het licht aan de ongelukkigen en het leven aan de bitter bedroefden van ziel? Het hebreeuwse woord wat in de HSV vertaald wordt met “ellendige” doelt op iemand die zwaar beladen is. Eigenlijk wil Job met deze vraag zeggen: waarom schenkt God het leven aan mensen, die het leven eigenlijk verwensen?

Vers 21:

Deze mensen zoeken meer naar de dood dan naar verborgen schatten. Letterlijk staat er in de grondtekst: “en zij graven naar hem (de dood) meer dan naar schatten”. De dood is in de visie van deze mensen meer waard dan een aardse schat... **“zij graven er naar, meer dan naar verborgen schatten”** (vertaling NBG, 1951). Job is terecht gekomen in het gezelschap van de ongelukkigen en verbitterden (vs. 20), die wachten op de dood. Deze mensen kunnen niet wachten tot het moment dat ze de tekenen van het naderend einde bij zichzelf opmerken.

Vers 22:

Deze mensen zouden uitgelaten zijn en jubelen wanneer zij hun graf vonden: **“Zij zijn blij, tot jubelens toe, zij zijn vrolijk, als ze het graf vinden”**. Zij zullen hun sterven als een bevrijding ervaren, jubelen als het zover is!

Vers 23:

In de verzen 20-22 had Job ook al zichzelf op het oog, maar nu wordt zijn klacht zuiver persoonlijk. Hij zelf is de man van wie de weg verborgen is. God heeft hem elke uitweg afgesneden. Hier zit achter het beeld van een verdwaalde wandelaar, die niet weet waar hij heen moet, omdat de weg aan alle kanten versperd is. “Zijn weg” doelt hier op de levensweg, die voor Job versperd is. In de desolate toestand waarin Job zich nu bevindt is voor hem alle verwachting voor de toekomst afgesneden. God heeft Zelf zijn weg versperd en Job ziet daarom geen uitkomst meer.

Vers 24:

Job eet “brood der smarten”. Elke dag opnieuw staan verdriet en klachten op de

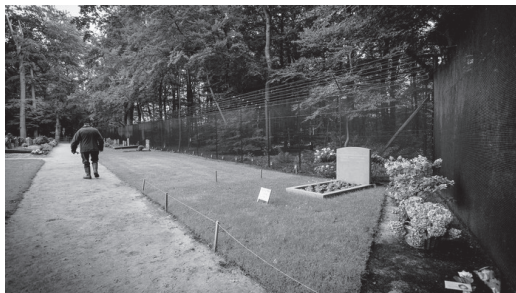
menukaart. **“Want in plaats van mijn brood komt mijn zuchten, en mijn jammerklachten worden uitgegoten als water”.** Dus het verdriet is zijn dagelijks voedsel. De klacht, die hij uitschreeuwt, wordt als water uitgegoten. Job hoort zichzelf zuchten en steunen.

Vers 25:

Dit vers geeft een nadere verklaring aan Jobs zuchten. Job zegt dat hem overkomen is wat hij vreesde. Het vreselijke lijden heeft Job uitermate verzwakt. Hij vormt zich allerlei schrikbeelden, die helaas werkelijkheid worden. **“Want wat mij angst aanjoeg, is tot mij gekomen; dat waarvoor ik beducht was, is mij overkomen”.**

Vers 26:

Dan volgen nog vier korte zinnen waarin Job zijn droevige situatie verwoordt: **“Ik ben niet gerust en ik ben niet stil, ik heb geen rust, er is onrust gekomen”.** Job vindt geen vrede, geen rust, hij komt niet tot rust en er komt onrust. Het lijden gaat maar onophoudelijk door: er zijn geen tussenpozen in zijn lijden. In deze verzen is er sprake van een diepe hopeloosheid, die zelfs een doodswens tot gevolg heeft. Job is jaloers op de doden, die nu volkomen rust hebben (vs. 17-19). Job zit diep in de misère: zijn bloeiend akkerbedrijf is vernietigd, al zijn kinderen zijn omgekomen, zijn vrouw keert zich tegen hem en zelf

is hij aangetast door de vreselijke ziekte... Zo ontstaat de bange vraag: is dit nog wel leven? We kunnen dit psychologisch verklaren, maar het is ook vanuit de vorige hoofdstukken denkbaar, dat de satan Job zover probeert te krijgen om de dood en het graf als aantrekkelijk te gaan zien...

In ieder geval treffen we in het besproken Schriftgedeelte Job aan in al zijn kwetsbaarheid. Echter, Job vervloekt God niet (wat de satan had gehoopt, Job 2: 4-5). Wel komt Job dicht bij de kritieke grens door zijn geboortedag te vervloeken en daarmee zijn Schepper daarvoor aansprakelijk te stellen...

Vragen:

1. Kent u in de Bijbel andere gedeelten waarin een gelovige uit zo'n diepte van ellende spreekt?
2. In de proloog van het boek Job lezen we dat Job niet zondigde (Job 1:21 en 2:10). Kunnen we dit blijven zeggen na het lezen van Job 3?
3. Er zijn waaromvragen, die vragen naar de oorzaak van het leed (**waardoor** komt het?) en waaromvragen die vragen naar het doel ervan (het **waartoe**). Hoe legt u de waaromvragen van Job 3: 11 en 20 uit?
4. Waarom zou ook zo'n aangrijpend hoofdstuk als Job 3 in de Bijbel vermeld staan?
5. Job vindt geen rust (vs. 26). Ook de dichter van Ps. 42 vond geen rust (vs. 6 en 12 en Ps. 43 v.s 5). Er is ook een groot verschil tussen de woorden van Job en de Psalmist. Welk verschil?
6. Volgens ds. Rob Visser (Amsterdam) heeft God “een hekel aan lijden”. Hij denkt dat God een keuze voor levensbeëindiging daarom zal begrijpen (RD, 19 okt. jl.). Spreek met elkaar in het licht van de Bijbel eens door over deze uitspraak.

Rekenschap van de Hoop

1 Petrus 3:13–22

Vers 13 en 14

In het voorgaande heeft Petrus geschreven over de christelijke levenswandel. Praktische punten zoals de werksituatie en het huwelijk kwamen aan de orde. Nu gaat het hier over het getuigen van de christelijke hoop. In vers 13 geeft Petrus aan, dat je geen kwaad te duchten hebt, wanneer je het goede navolgt. Wat wordt hier bedoeld? Dat je nooit moeilijkheden zult ondervinden? Neen, dat niet. Maar het kwaad zal u niet wezenlijk treffen. Want je bent door het geloof in Christus geborgen. Hij waakt als de Almachtige over je leven. Daarom ben je “zalig”, d.w.z. vol van geluk. Je mag leven uit Gods genade. En als je dan moet lijden, omdat je de rechte weg van Gods geboden (gerechtigheid) wilt gaan, dan hoeft je niet te vrezen, niet in verwarring te raken zoals de ongelovigen. Want de Heere zal kracht geven, en de weg wijzen. Daarom niet klagen, maar getuigen.

Vers 15

Heilig God de Heere in uw hart, erken Hem als de God van uw leven. Erken Hem in Zijn grootheid, heerlijkheid en heiligheid. En laat je leven toegewijd zijn aan Hem. Geef je hart aan Hem om Hem te eren en te dienen. En wees dan ook bereid tot verantwoording van de hoop, die in u is. Wanneer je dus gevraagd wordt, waarom je de Heere Jezus volgt... dan niet er om heen draaien. Je niet schamen, maar bereid om te getuigen van de hoop. Wat is dat mooi: We zagen reeds: Petrus

wordt genoemd de apostel van de hoop. Hier wordt het christelijk geloof aangeduid met “hoop” dat je leven vast ligt aan het Anker van de hoop. Vast geankerd in het middelaarswerk van Christus. En uitzicht op een heerlijke toekomst. Maar zegt Petrus, getuig met zachtmoedigheid en eerbied. Niet als een betweter, niet vanuit de hoogte, maar laat er een stuk bewogenheid in doorklinken, en ook bescheidenheid. Want als christen weet je ook nog niet alles. Kortom: niet alleen apologie, dat is verdediging van het geloof, maar ook missionair getuigen, dat is beseffen dat je gezonden bent in deze wereld om te getuigen van Christus, Die onze hoop is.

Vers 16 en 17

En heb een goed geweten... wat is het geweten? We zagen bij 1 Petrus 2:19 reeds, dat het geweten de stem van God in ons hart is, het besef van goed en kwaad. En als je een eerlijke weg gaat, dan geeft God Zijn goedkeuring daarover. Wat mensen dan ook zeggen. Het gebeurde in die tijd geregeld dat er allerlei kwaad werd gesproken van de christenen. Maar ze zullen beschaamd worden, als ze uw goede levenswandel zien. In Christus wil hier zeggen: in de navolging van Christus: Liefde tot God, maar ook liefde tot je naaste. In vers 17 geeft Petrus nog een aparte tussenzin: “Zo God het wil”. U vraagt zich af: Wil God dan het lijden van Zijn kinderen? Dat is een moeilijke vraag: Petrus geeft aan, dat we het lijden, het martelaarschap niet hoeven te zoe-

ken. God leidt ons leven. En soms gebruikt de Heere het lijden tot beproeving. Om het geloof te versterken en te verdiepen. Dat we meer en meer afhankelijk worden van Hem. En het lijden van de christen heeft dikwijls anderen tot geloof gebracht!

Vers 18

Hier wijst Petrus opnieuw naar de Heere Jezus. Hij is ook de lijdensweg gegaan. Zo is het voor Zijn kerk ook: door lijden tot heerlijkheid. Maar het gaat bij Christus dieper dan bij ons: Zijn lijden was een “priesterlijk” lijden. Voor de zonde van al de Zijnen. Tot verzoening van de schuld. Hij was rechtvaardig en heeft nooit zonde gedaan. Maar Hij leed voor de onrechtvaardigen. Wat nodig, dat we onszelf zó leren kennen door het ontdekkend werk van Gods Woord en Geest: Ik ben een onrechtvaardige! Dan leren we ook de grote liefde van Christus: Hij voor mij! En wat is de vrucht van Zijn lijden: opdat Hij ons tot God zou brengen: er is een open weg tot de troon van God. Petrus geeft dan nog een verdere omschrijving van Christus offer: gedood in het vlees: naar Zijn menselijke natuur echt gestorven. Maar levend gemaakt door de Geest. Bij de opstanding was de levendmakende kracht van de Heilige Geest met kracht werkzaam. En de vrucht van Zijn opstanding is, dat wij nu al mogen leven uit Hem, en eenmaal delen mogen in Zijn opstanding.

Vers 19 en 20

Wij komen hier bij een moeilijke tekst, die nogal verschillend wordt uitgelegd. Denk bijvoorbeeld aan de Roomse leer van het vagevuur. We moeten echter niet meer lezen, dan er staat in vers 19. Voor het woord “heengaan” wordt hetzelfde woord gebruikt als bij

Zijn hemelvaart. Petrus tekent Christus in zijn gang van verhoging. Toen Hij opstond en na 40 dagen naar de hemel ging, trilde de hel op zijn grondvesten. Er ging een boodschap vanuit, tot in het dodenrijk van de hel. En dan worden die doden met name genoemd in vers 20: de ongehoorzamen, zoals in de tijd van Noach. Ze luisterden niet en kwamen om in het water van de dood. Terwijl de gelovige Noach met zijn gezin werd behouden in de ark. Behouden door het water heen.

Vers 21

Daarvan is de Doop een tegenbeeld, zegt Petrus. Die lijn vinden we ook in het Doopformulier: Noach-Christus-de Doop. Teken van de afwassing der zonde door het bloed van Christus. Dan komt er een vragen naar God vanuit een oprecht geweten. Vragen om de vervulling van de beloften, die in de Doop betekend en verzegeld zijn. En die vervulling is alleen mogelijk

vanuit de opstanding van Christus. Hebt u zo al leren pleiten op uw Doop? Wat rijk, als we de diepe betekenis van onze Doop leren kennen: Met Christus begraven in Zijn dood en met Christus opstaan tot een nieuw leven (Zie ook Romeinen 6).

*Doopvont
Pauluskerk Baarn*

Vers 22

Nu komt Petrus tot het eind van zijn betoog: Christus heeft geleden, is opgestaan. Nu is Hij opgevaren naar de hemel en zit aan de rechterhand van Zijn Vader. Dat is de ereplaats. Hij heeft het koningschap ontvangen.

En nu moeten de hemelse engelen, maar ook de aardse krachten en machten Hem onderworpen zijn. Door het diepste lijden heen komt Christus tot de grootste heerlijkheid. Dat mag tot bemoediging zijn voor de christenen aan wie hij deze brief schrijft. Zij moeten nog lijden om Zijn Naam. Maar hun hemelse Koning heeft alle dingen in Zijn hand. Hij zit op de troon en regeert alle dingen. Dat mag ook een bemoediging zijn in onze tijd. De antichristelijke machten laten zich gelden. In heel wat landen moeten de christenen lijden om Zijn Naam. En ook onder ons is het niet altijd gemakkelijk om werkelijk christenen te zijn. Maar we mogen ook in 2017 weten: Christus zit op de troon, en Hij regeert. En Hij heeft beloofd: Wees ge-

trouw tot de dood, en Ik zal u geven de kroon der overwinning!

Vragen:

1. Wat wordt bedoeld met: Heiligt God de Heere in uw hart? (vers 15)
2. Moeten wij altijd rekenschap van de hoop geven? Vergelijk Mattheüs 7:6.
3. Omschrijf wat de christelijke hoop inhoudt! (vers 15)
4. Wanneer kun je spreken van een "goed geweten"? (vers 16)
5. Wil God ons lijden? Zo ja, waarom? (vers 17)
6. Wat zegt vers 21 over de Doop. Wat betekent de Doop voor u?

Ds. P. van der Kraan

• *Onder een vergrootglas*

Het is ingewikkeld geworden

Ruim twintig jaar geleden verscheen van de hand van dr.ir. J. Blaauwendraad een boekje, getiteld *Het is ingewikkeld geworden*. Daarin stelt de schrijver aan de orde de nood van de prediking binnen de Gereformeerde Gemeenten van zijn dagen, die hieruit zou bestaan dat de nadruk was verschoven van geloven naar wedergeboorte. Ik laat de inhoud nu voor wat het is omdat ik alleen de titel overneem. Niet zozeer met het oog op de inhoud van de prediking, maar vooral met wat daaraan voorafgaat: het luisteren naar en verstaan van de woorden van God. Als we het daarover hebben, gaat het over hermeneutiek – de wetenschap die antwoord geeft op de vraag hoe wij het Woord van God moe-

ten verstaan en moeten vertalen naar onze tijd. Daarover is de laatste tijd nogal wat te doen.

Bijbelgetrouw

Er zijn de laatste tijd in kerkelijk Nederland een aantal pittige discussies gevoerd, onder andere over schepping en evolutie, over de vrouw in het ambt en over Schriftgezag. En nog is de rust niet teruggekeerd. Omdat deze discussies zich afspelen in kerken of kerkelijke richtingen die eraan hechten zich gereformeerd te (blijven) noemen, speelt op de achtergrond ervan voortdurend de vraag hoe je als Bijbelgetrouw christen de Bijbel leest en hoe je als Bijbelgetrouwe voorganger

de Bijbel verstaat en interpreteert. Wat het laatste betreft, komen we als vanzelf op het terrein van de hermeneutiek, bijzonder van de gereformeerde hermeneutiek.

Eigen aan gereformeerde hermeneutiek

Wat is eigen aan de gereformeerde hermeneutiek? Allereerst dat ze haar uitgangspunt neemt in het belijden dat het heilig Woord van God, dat tot ons komt in de boeken van het Oude en Nieuwe Testament, van God Zelf afkomstig is. En dat het door Gods bijzondere zorg voor onze zaligheid op schrift is gesteld. De Bijbel is het gezaghebbend Woord van God omdat God er de Auteur van is en Hij Zich erdoor bekend maakt, zoveel als nodig is tot onze zaligheid (Nederlandse Geloofsbelijdenis, art. 3 – 5). Verder behoort het tot de gereformeerde hermeneutiek dat ze uitgaat van de regel dat de Heilige Schrift helder, transparant is. Dat veronderstelt Jezus in ieder geval als Hij meer dan eens benadrukt dat de Schriftgeleerden de Schriften zo weigeren te lezen dat zij recht doen aan de bedoeling ervan. Een ander kenmerk van gereformeerde hermeneutiek is dat ze bij alle verscheidenheid van zowel Oude als Nieuwe Testament de eenheid van de Schriften vooropstelt. En om maar niet verder te gaan: gereformeerde hermeneutiek gaat uit van het standpunt dat de Heilige Schrift haar eigen uitlegster is (*Scriptura sui ipsius interpres*: de Schrift verklaart zichzelf).

Grenzen

Om nu op dat laatste uitgangspunt in te gaan: dit betekent dat we halthouden voor de grenzen die de Schrift zelf aangeeft. Anders gezegd: de gereformeerde hermeneutiek weigert zich voor haar verstaan van de Bijbelse boodschap de weg en wet te laten

voorschrijven door bijvoorbeeld hedendaagse natuurwetenschappers. Met als gevolg dat Bijbelteksten zo worden opgerekt dat ze overeenstemmen met de evolutiegedachte. Of met de gedachte dat vrouwen in een kerkelijk ambt kunnen dienen. En dat alles op grond van wat wij met de kennis van nu van de desbetreffende teksten verstaan. ‘Want wij weten nu meer en andere dingen dan Paulus ten aanzien van de vrouw in het ambt en homoseksualiteit. Daarom mag je zijn teksten niet een-op-een toepassen op deze wereld’, zei prof. dr. A.L.Th. De Bruijne in verband met de presentatie van de bundel *Gereformeerde hermeneutiek vandaag*, geschreven door docenten van de Theologische Universiteit Kampen. De uitspraak ‘We weten meer dan Paulus’ is afkomstig van de in 1988 overleden synodaal-gereformeerde prof. dr. Gerard Rothuizen uit Kampen. In datzelfde spoor ging ook zijn in 2014 overleden collega van de Vrije Universiteit, dr. H.M. Vroom. Deze biechtte in zijn boek *Naar letter en Geest* eerlijk op dat in de Bijbel een homoseksuele levensstijl en de vrouw in het ambt uitdrukkelijk worden afgewezen. Maar dankzij zijn hermeneutiek kan en mag de kerk er Anno nu anders over denken, want wij weten en begripen meer dan Paulus toen wist en begreep. Je vraagt je af: waar haalt men het lef vandaag om zo’n brutaliteit te laten horen. En: waar houdt dit op. Anders gezegd: grenzen zijn verdwenen.

Verhelderende briefwisseling

Soms worden deze dwalingen verwoord in piëtistische bewoordingen, zelfs zo dat de argeloze lezer ervan onder de indruk raakt en bij zichzelf denkt: dat zit wel goed. Intussen heeft hij niet in de gaten dat hij onbedoeld en (hopelijk ook: ongewild) dwalingen ac-

cepteert. In deze jungle van meningen was de briefwisseling tussen dr. J.M. Burger en dr. G.A. van den Brink, geplaatst in het Reformatorisch Dagblad van 11 en 14 oktober, buitengewoon verhelderend. Voor de duidelijkheid: dr. Burger is als universitair docent systematische theologie verbonden aan de Theologische Universiteit Kampen en in die hoedanigheid één van de scribenten die een bijdrage leverde aan de eerdergenoemde bundel *Gereformeerde hermeneutiek* vandaag. Terwijl dr. G.A. van den Brink, hersteld hervormd predikant in Kralingseveer, deze bundel in het Reformatorisch Dagblad van 28 september kritisch en zelfs verontwaardigd had besproken, zoals hij zelf schrijft. Terwijl eerstgenoemde aantoont hoe moeilijk het

voor de hedendaagse mens is om onbevangen de Schriften te lezen en uitkomt bij een min of meer subjectieve leeswijze met alle relativerende gevolgen van dien, voert laatstgenoemde een helder pleidooi voor het absolute gezag van de Schriften. Daarbij maakt hij duidelijk dat er geen sprake is van een leesprobleem bij de lezer, dat gevolg is van een hermeneutisch manco, maar dat er sprake is van een moreel probleem. Omdat de mens van welke tijd ook weigert Gods Woord te gehoorzamen en te vertrouwen. Daar zit het tenslotte op vast: of wij Gods Woord aanvaarden ook als het niet strookt met onze mening. Wie dat doet, is als een wijze bouwer die zijn huis op de rots bouwt (Mattheüs 7:24).

Ds. E. de Mots

• *Dordtse Leerregels*

Wat dat met je doet

Hoofdstuk I, 12 – 15

Dat kan niet zonder gevolgen blijven: te weten in Christus uitverkoren te zijn! Dat blijft niet aan de oppervlakte. Maar dat komt naar voren in kenmerken of ook wel vruchten van de verkiezing. Dan denken we aan de woorden die de Heere Jezus sprak, heel passend in het verband van de serie artikelen over de Dordtse Leerregels: 'Niet u hebt Mij uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u ertoe bestemd dat u zou heengaan en vrucht dragen' (Johannes 15: 16a). Het gaat erover in dit artikel.

Verzekerd vanuit het Woord

Bovenstaande lijkt een open deur maar is het

niet. We hebben altijd weer de neiging om de zekerheid in onszelf te zoeken. In belevenissen, gevoelens en/of ervaringen. En anders ook wel om tot redeneren te vervallen. Artikel 12 wijst op 'de onmisbare vruchten van de verkiezing, die in Gods Woord worden getoond'. De Bijbel wijst ze ons stuk voor stuk aan. Voorop gaat het ware geloof in Christus. Hij is ook het Centrum, de Kern van de uitverkiezing. Zoals we vanuit het vorige artikel hoorden, 'uitverkoren in Christus'. Vóór alles gaat het om de kennis van Christus en de geloofsverbondenheid met Hem. Zoals in datzelfde Johannes 15 (5a) te lezen is: 'Ik ben de Wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht'. Alle andere

vruchten vloeien daaruit voort: 'de kinderlijke vreze Gods, droefheid naar Gods wil over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid, enz.'

Zouden deze dingen er kunnen zijn zonder het geloof in Christus? De vraag stellen is haar beantwoorden....Het is zelfs nog véél rijker: dit 'waar te nemen' in het hart geeft diepe vreugde en verwondering! Een verwondering die in menige Psalm wordt uitgezongen. Dat is het trouwens toch vaak ook? Voor verwondering en blijdschap zijn niet altijd woorden te vinden. Ze worden ons daarom aangereikt: 'Welzalig, dien Gij hebt verkoren, dien G' uit al 't aards gedruis. Doet naad'ren en Uw heilstem horen, ja, wonen in Uw huis' (Psalm 65: 2). En ook: 'Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht. Uw vrije (!) gunst alleen wordt d' ere toegebracht!' (Psalm 89: 8) Ziet u wel: verzekerd vanuit het Wóórd!

Lui en zorgeloos?

Dat wordt nogal eens tegen o.a. bovenstaande ingebracht. Heus niet alleen door de remonstranten....Ook HC Zondag 24, vr. en antw.

64 rept ervan: Maakt deze leer niet zorgeloze en goddeloze mensen? Krijg je dan niet van die 'lauwermensen': mensen die geestelijk op hun lauweren (gaan) rusten? Geen sprake van! Dat kan toch ook nooit met genade? Er is juist sprake van verdieping: verdieping in 'ootmoed'. We worden al kleiner onder de overstelpende rijkdom van Gods

genade in Christus. Wij verwonderen ons al meer over 'de diepte van Gods barmhartigheid'. Een bodemloze Bron. Het is toch niet te begrijpen dat God in Christus naar míj omziet? Waarom naar míj wel en naar mijn buurman niet? Waarom ík wel en niet mijn zus, mijn broer? Niet uit te leggen....Tóch? Anders komen we in 'gearriveerd vaarwater' terecht....

Of zijn wij déze verdieping en verwondering aan het kwijtraken? Is de vanzelfsprekendheid erin geslopen of aan het sluipen? Dat kan maar zo. Artikel 13 gaat daar wel op door. Het kán: in een denken dat wij dat stadium (van bekering en geloof) nu wel een keer hebben gehad. Zég, préék ons vooral hoe wij vandaag moeten leven. Het kán: in een rusten in 'ons geloof'. 'We zijn er, wat hebben we nog meer nodig?'. Maar het is ónmogelijk! De uitverkiezing maakt niet lui en goddeloos. Er zit voortdurend beweging in. Een liefdesbeweging. Allereerst- en meest naar Hém toe! In het hart dat naar Hem uitgaat. En dat nooit genoeg van Hem krijgt. Zo groot en diep is Zijn liefde. Maar tegelijk ook in een hartelijk verlangen om voor Hem te

leven. Wéér moet ik denken aan verschillende Psalmen. Twee noem ik er: Psalm 1. 'Maar 's HEEREN wet blijmoedig dag en nacht, herdenkt, bepeinst en ijverig betracht' (Psalm 1: 1). En Psalm 119: 'Welzalig zijn d' oprechten van gemoed, die ongeveinsd des HEEREN wet betrachten, die Hij op 't spoor der godsvrucht wand'len doet (Psalm 119: 1) Met de Bijbel in de hand: hoezo lui en zorgeloos?

Niet iedereen uitverkoren.....

Dat vinden wij moeilijk. Zeker als het heel dichtbij komt. Een kind dat niet meer gaat. Kleinkinderen. Familieleden. Geloof en ongehoof in één familie. In één gezin. Ergens gaat het daar over in Artikel 15: God verwerpt ook! Verschillende uitleggers spreken van 'de schaduwzijde van de verkiezing'. Al tekenen zij er meteen bij aan dat het slechts één van de achttien paragrafen in hoofdstuk I betreft. Maar het staat er dan toch maar wel: de verwerping. Hoe daarmee om te gaan?

Wat luistert het hier nauw. Wie hier kil en afstandelijk over spreekt, heeft de vorige artikelen niet (goed) gelezen. Zonder geloof in Christus hierover spreken is slechts 'de leer uiteenzetten'. Daar wordt je niet warm van.... Het van de weeromstuit verzwijgen uit angst mensen voor het hoofd te stoten, doet ook geen recht aan dit Artikel. Wat dan wel? Waar dan wél beginnen? Bij het feit dat het een wonder is dat Hij wel naar míj omzag!? Wat kan daarvan de reden zijn? Enkel en alleen Gods verkiezende genade in Christus! Want ik ben geen háár beter dan wie dan ook. Laat staan dat ik – om welke reden ook – een streepje voor heb.....!? Zoals Paulus schrijft in Romeinen 3 (23): 'Want állen (!) hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God'.

Als tweede: staat er ergens een tekst in de Bijbel dat iemand vantevoren al uitgesloten wordt? Nóg concreter: kan iemand zijn/haar naam in de Bijbel terugvinden waarin te lezen is dat hij/zij niet uitverkoren is? In het pastoraat vraag ik dat weleens: wijst u mij de tekst maar aan.

Dat kan niemand. Daarom kunnen wij ook nooit de beschuldigende vinger naar God wijzen! Artikel 15 wijst erop dat het onze 'eigen schuld' is. En dat God aan mensen voorbijgaat om 'om hun ongelooft, maar ook om alle anderen zonden'. Tot Jeruzalem zegt de Heere Jezus: 'Hoe vaak heb Ik uw kinderen bijeen willen brengen, op de wijze waarop een hen haar kuikens bijeenbrengt onder haar vleugels; maar u hebt niet gewild! (Mattheüs 23: 37). Is dat niet de kern: niet gewild?!

Als derde, ik haalde dit al eerder aan: het gaat niet om redeneren maar goed luisteren. Immers: 'De verborgen dingen zijn voor de HEERE, onze God, maar de geopenbaarde dingen zijn voor ons en onze kinderen, tot in eeuwigheid, om al de woorden van deze wet te doen' (Deuteronomium 29: 29). In Zijn Woord spreekt God tot ons. Klip en klaar. Hij laat weten dat Hij ons behoud zoekt. En dat Hij wil 'dat niet enigen verloren gaan, maar dat allen tot bekering komen' (2 Petrus 3: 9). Kan het dan niet voor een ieder? Ook (nog) voor dat afgedwaalde kind? Die broer die ermee brak? Dat kleinkind dat er niet meer van wil weten? Juist omdat er een verkiezing is, kan het! Gode zij dank! Er gaat niemand verloren dan om eigen schuld. Wie het Evangelie van Jezus Christus niet gelooft, op die blijft de toorn van God! Dáárom: Wat dat met je doet.....!?

Organisatienieuws

Wijzigingen adresboekje 2015

De volgende wijzigingen in "het Adresboekje" doorvoeren:

1) Een nieuwe Mannenvereniging op Urk heeft zich bij onze Mannenbond aangesloten. De Naam is "Uit de Bron". De vereniging is begonnen met 16 leden. Voorzitter is: dhr. W. Steller, Rietgors 21, 8322 CD Urk. Secretaris is: dhr. W. de Dobbelaar, Bredehof 28, 8311 AK Espel.

2) De MV "Eben Haëzer" te Wekerom (blz. 41) heeft een nieuw bestuur: voorzitter is dhr. J. Kranendonk, De Ring 142, 6733 EJ Wekerom; secretaris is dhr. G. Mulder, A.G. Wijersweg 18, 6733 AS Wekerom; penningmeester is dhr. W. Bor, Wekeromseweg 6, 6718 SE Ede.

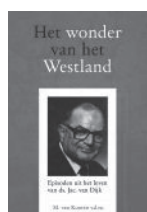
Met vriendelijke dank voor uw medewerking,
Ds. J. van Dijk, secr.
e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl

Voor al onze activiteiten zie onze agenda op
www.hervormdemannenbond.nl

Collecte Bondsdag 2017

Collecte VM	€ 3.242,73
Collecte NM	€ 1.138,34
Totaal	€ 4.381,07
Hartelijk dank.	

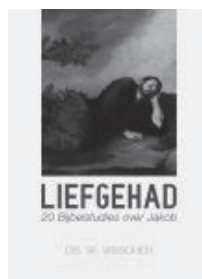
Boekbesprekingen

Het wonder van het Westland.
Episoden uit het leven van ds. Jac. Van Dijk door ds. M. van Kooten.
ISBN 9789462780965, prijs
€ 19,95. Uitgever: De Banier,
352 blz. Dit boek bevat een schets

van de opmerkelijke levensgang van Jacobus van Dijk (1913-1984). Als ultra vrijzinnig hervormd predikant kwam hij in zijn tweede gemeente 's-Gravenzande op 14 maart 1944 tot bekering en legde daarop zijn ambt neer. Reeds een maand later werd hij beroepen in het nabijgelegen rechtzinnige Monster zonder dat men hem had horen preken - God had toch zijn ogen geopend. Hij werd wel 'het wonder van het Westland' genoemd. In een kerkelijk vakje was hij niet te stoppen. Zijn devies was: 'Ik ben een vriend, ik ben een metgezel van allen, die Uw Naam eerbiedig vrezen'.

C.D. Groenendijk

Liefgehad - 20 Bijbelstudies over Jakob door ds. W. Visscher.

ISBN: 9789402902709,
prijs € 9,95. Uitgever: De Banier, 128 blz.

In deze Bijbelstudies staan we stil bij het leven van Jakob in het licht van Gods belofte. Keer op keer

blijkt dat God door de onmogelijkheid heen Zijn belofte vervult. De weg die God houdt met Jakob is ook voor het geestelijke leven van groot belang. Door het geloof heeft Jakob geleefd en overwonnen. De werkzaamheden van het ware geloof, dat zich altijd richt op de Christus der Schriften, komen ook in het leven van Jakob naar voren. Er liggen lessen in voor de gelovigen vandaag. Deze Bijbelstudies (met vragen en citaten van Calvijn) zijn geschikt voor persoonlijk gebruik én voor Bijbelstudiegroepen.

C.D. Groenendijk

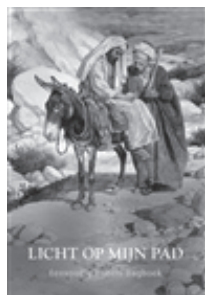
De nodiging van de grote Gastheer

ISBN: 9789402901061,
prijs € 9,95.

Uitgever: De Banier, 73 blz.
De Schotse predikant 'Rabbi'

John Duncan (1796-1870) was al in zijn tijd bijzonder geliefd vanwege diens inhoudsvolle preken en toespraken. Door zijn persoonlijke godsvrucht werd hij voor veel theologiestudenten een geestelijke vader. Zes van deze toespraken vóór en na de bediening van het sacrament van het Heilig Avondmaal, zijn in dit boek opgenomen. De zwakheden van de avondmaalgangers vallen in het niet bij de deugden van hun Gastheer. Steeds weer komt Duncan tot de kern: Wie is de Drie-enige God voor u geweest – en wie bent u voor Hem?

C.D. Groenendijk

Licht op mijn Pad - Eenvoudig Bijbels Dagboek, speciaal ontwikkeld en geschreven voor dementerende

ISBN: 9789088971679, prijs € 19,95. Uitgever: Groen - Royal Jongbloed, 432 blz.

Dit dagboek is speciaal

geschreven voor mensen met

dementie die nog thuis wonen en voor hen die in verzorgings- en verpleeghuizen zijn opgenomen. De medewerkers aan deze uitgave zijn of waren allen pastor in een verpleeghuis. Een Eenvoudig Bijbels Dagboek met aandacht voor het kerkelijk jaar. Elke dag een Bijbeltekst met een korte uitleg, een psalmvers of een bekend lied. Achter in het boek staan de christelijke feestdagen en enkele gebeden.

Het dagboek is voorzien van een leeswijzer voor partners en andere mantelzorgers die eruit voorlezen. Bij elke maand staat een prachtige illustratie van Rino Visser.

Dit dagboek biedt uitkomst in de (pastorale) bezoeken die worden afgelegd waar de concentratieboog van mensen met wie we spreken soms beperkt is, of door dementie aangetast. Met dit dagboek komt vooral Gods Woord zelf aan het woord. De uitleg bij het te lezen gedeelte is kort en eenvoudig. De Psalmen, Gezangen en Geestelijke liederen bij elke dag zijn voor veel mensen heel vertrouwd. Waar het gesprek bijna niet meer mogelijk is, is de herken-

baarheid van de tekst van het zingen van een psalm, gezang en geestelijk lied er vaak nog wel. Dit dagboek van harte aanbevolen voor vrijwilligers en pastoraal werkers.

C.D. Groenendijk

Dr. M.J. Paul,
Oorspronkelijk,
Overwegingen bij schepping en evolutie, uitgeverij Labarum Academic, Apeldoorn 2017, 525 blz, prijs € 24,95.

Aan dit zeer lezenswaardige boek kan onmogelijk

in een paar regels recht gedaan worden. In de actuele discussie over schepping en evolutie is het een onmisbare bron van wijsheid en inzicht. Een rijpe vrucht van jarenlange studie van de auteur op dit thema. En nóg behandelt hij niet alles. Vandaar bescheiden in de ondertitel: overwegingen...

Hoe complex het onderwerp is, blijkt reeds uit de vele keren dat we uitdrukkingen lezen als: veel verschil van uitleg, veel opvattingen, veel discussies. Te midden van deze kakofonie gaat dr. Paul behoedzaam doch vastberaden zijn weg. Vooral gaat het hem om de exegese van Gods Woord. Maar ook de visie van Darwin lezen we en van allerlei hedendaagse wetenschappers.

Om u te prikkelen dit boek heus ter hand te nemen slechts twee citaten: “Op basis van de eenheid van het boek Genesis is het onwaarschijnlijk dat de vroegste geschiedenis anders (bijvoorbeeld als ‘mythe’) opgevat moet worden dan de latere”, blz. 140. “Er is in het Nieuwe Testament geen spoor te ontdekken van de veronderstelling dat er lange tijd verstreken is voordat Adam en Eva hun intrede deden op aarde”, blz. 295.

J.P. Nap

• Overlijdensberichten

*Mijn ziel is immers stil tot God,
Van Hem wacht ik een heilrijk lot,
Hij immers zal mijn rotssteen wezen,
Mijn heil, mijn hulp in mijn gebrek,
Mijn toevlucht en mijn hoog vertrek:
Ik zal geen grote wank'ling vrezen.*

De HEERE heeft op 23 september 2017 uit dit leven weggenomen onze broeder en oud-voorzitter

THEO G. BRONSWIJK

in de leeftijd van 76 jaar.

Als lid en als oud-voorzitter heeft hij een grote plaats ingenomen bij mannenvereniging 'Paulus' te Ridderkerk-Oostendam. Ondanks de voortgaande beperkingen bleef hij in gedachten en gebed betrokken bij de vereniging. Hij getuigde in stilheid van een blij vooruitzicht.

Wij leven mee met zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en wensen hen de nabijheid en troost van de HEERE God toe.

Bestuur en leden van mannenvereniging
'Paulus' te Ridderkerk-Oostendam

September 2017

Het heeft de HEERE behaagd tot Zich te nemen op 13 juni ons trouw en meelevend lid

EVERT NAGEL

in de leeftijd van 92 jaar.

Met dankbaarheid gedenken wij zijn jarenlange trouw en betrokkenheid voor onze Mannenvereniging.

De HEERE schenke Zijn troost en nabijheid aan zijn kinderen, klein- en achterkleinkinderen.

Bestuur en leden van
Mannenvereniging Calvijn

Baarn, september 2017

1e voorzitter: Ds. J.H. Lammers
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • j.h.lammers@hetnet.nl

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren
T 0318 483717 • dsjpn@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Callunalaan 12, 6721 HA Bennekom
T 0318 304955 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hetnet.nl

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 551496 •
accountant.c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (Redactie-adres)
Joh. Willem Frisostraat 38, 7462 GX Rijssen
T 0548 519549 • e.de.mots@solcon.nl

Lid: Ds. J.M. Molenaar (Themadagen)
Vossenakker 2, 6711 CZ Ede
T 0318 307748 •
ds.jmmolenaar@hervormdede.nl

Lid: Ds. A. Snoek (Verdiepingsconferentie 23+)
Kerkstraat 8, 4041 XB Kesteren
T 0488 723120 • asnoekvdm@solcon.nl

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)
Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bonds bureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

• Terugblik Bondsdag 2017

BOND VAN CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE MANNENVERENIGINGEN IN NEDERLAND, HERVORMDE MANNENBOND, MANNENBOND VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN, HERSTELD HERVORMDE MANNENBOND

Secretaris: A. Kok

Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
Tel. 0318-529646
e-mail: akok@kliksafe.nl

Aan Zijne Majesteit Koning Willem Alexander,
Paleis Noordeinde,
Postbus 30412,
2500 GK 's Gravenhage.

Veenendaal/Putten, 28 oktober 2017.

Majesteit,

Vier Mannenbonden zijn vandaag bijeen in de Oude Kerk te Putten. We staan stil bij het thema “500 jaar Reformatie”.

Tijdens deze Bondsdag willen wij de gevoelens van onze hartelijke betrokkenheid bij het Koninklijk Huis benadrukken.

We zijn dankbaar dat U Uw taak als Koning van ons land mag vervullen. Uw ambt is een taak en een roeping die niet met wijsheid kan worden verricht zonder dat daarbij de diepe afhankelijkheid wordt gevoeld van de almachtige God. Juist in deze periode van internationale spanningen, politieke onzekerheden en het aantreden van een nieuw kabinet wordt te meer beseft dat er geen grotere zekerheid is dan het Woord van de Heere God. Er is geen betere toekomst dan een biddend leven met Christus.

We weten dat er ook in Uw persoonlijk leven verdriet is gekomen door het overlijden van Uw schoonvader.

Vanuit een diepe geloofsovertuiging kozen Uw voorouders Graaf Willem van Nassau en zijn echtgenote Gravin Juliana van Stolberg voor de leer van de Reformatie. Zo werden zij een volgeling van de Duitse hervormer Maarten Luther uit Wittenberg. Luther sprak in zijn Kleine Catechismus de volgende woorden: “Es ist keine Obrigkeit ohne von Gott; wo aber Obrigkeit ist, die ist von Gott verordnet. Sie ist Gottes Dienerin”.

Dat geeft in alle tijden zekerheid.

U mag zich verzekerd weten van ons voortdurend gebed, opdat U onder de rust en zegen van de Koning der koningen Uw ambt mag vervullen en ons land mag dienen.

Van harte wensen wij U wijsheid en Gods zegen toe, voor U persoonlijk, Uw Huis en familie.

Met gevoelens van de meeste hoogachting,
Namens de bovengenoemde Mannenbonden,

A. Kok, secretaris.

• Foto-Impressie Bondsdag 2017

Prof. Dr. A. de Reuver

Regelingscommissie

Ds. G.J. Post

Middagpauze

Organist Fred Jonker

Ds. E. Bakker

Lunch

Lunch

In afwachting tijdens het voorspel van de organist

Dr. P.C. Hoek

Ds. J.H. Lammers